

DIE ROL VAN DIE SUID-AFRIKAANSE LUGMAG IN DIE
BOMWERPER-VEGVLIEGTUIG-TAKTIK VAN DIE GEALLIEERDE
LUGMAG IN NOORD-AFRIKA, 1941 - 1943

deur

Nico Wandrag

Voorgeleë ter vervulling van die vereistes vir
die graad

MAGISTER ARTIUM
(GESKIEDENIS)

in die Fakulteit Lettere en Wysbegeerte
Universiteit van Pretoria

Studieleier: Mr. D.H. Heydenrych

Datum van inlewering: Mei 1981

DIE ROL VAN DIE SUID-AFRIKAANSE LUGMAG IN DIE
BOMWERPER-VEGVLIEGTUIG-TAKTIEK VAN DIE GEALLIEERDE
LUGMAG IN NOORD-AFRIKA, 1941 - 1943

deur

Nico Wandrag

Voorgeleë ter vervulling van die vereistes vir
die graad

MAGISTER ARTIUM
(GESKIEDENIS)

in die Fakulteit Lettere en Wysbegeerte
Universiteit van Pretoria

Studieleier: Mr. D.H. Heydenrych

Datum van inlewering: Mei 1981

DANKBETUIGING

Dit is vir my besonder aangenaam om met die voltooiing van hierdie verhandeling my hartlike dank aan die volgende persone te betuig:

- * Mnr. D.H. Heydenrych vir die indringende en besielende leiding wat ek van hom ontvang het.
- * Die personeel verbonde aan die Suid-Afrikaanse Weermags Dokumentasiesentrum asook die personeel van die Suid-Afrikaanse Weermagsbiblioteek vir hulle vriendelikheid en hulpvaardigheid in die opspoor van dokumente.

I N H O U D S O P G A W E

Inleiding v

HOOFSTUK 1

DIE EERSTE POGINGS TOT SAMEWERKING TUSSEN BOMWERPERS EN VEGVLIEGTUIE IN NOORD-AFRIKA

1.	Inleiding.	1
2.	Koms van die Suid-Afrikaanse Lugmag.	11
3.	Opleiding van Suid-Afrikaanse Lugmag= personeel in Noord-Afrika.	15
4.	Operasie "Battleaxe".	17
4.1	Sterkte van die Geallieerde Lugmag tydens operasie "Battleaxe".	19
4.2	Samewerking tussen vegvliegtuie en bom= werpers tydens operasie "Battleaxe".	22
5.	Operasie "Battleaxe" - 'n nabetragting.	37

HOOFSTUK 2

OPERASIE "CRUSADER"

1.	Voorbereiding deur die Geallieerde Lug= mag.	39
1.1	Reorganisasie van die Geallieerde Lug= mag in die Midde-Ooste.	39
1.2	Samewerking tussen lug- en landmagte.	41
1.3	Onderhoud van vliegtuie.	43
2.	Redes vir operasie "Crusader".	45
3.	Sterkte van die Geallieerde Lugmag op die vooraand van operasie "Crusader".	47

4.	Nuwe taktiek vir die samewerking van vegvliegtuie en bomwerpers soos beoefen deur die Geallieerde Lugmag in Noord-Afrika.	48
4.1	Aanvalle deur vyandelike vegvliegtuie.	51
5.	Die rol van die Hurricane Mk. I-veg-vliegtuig as bomwerper.	52
5.1	Beskrywing van vliegtuig.	52
5.2	Teikens waarop die "Hurribomwerper" gekonsentreer het.	52
5.3	Taktiek.	53
6.	Toetrede van die DB-7E Boston III-bomwerpers tot operasies in Noord-Afrika.	54
7.	Poging tot nouer samewerking tussen die bomwerpers en die vegvliegtuie.	56
8.	Veranderings in vegvliegtuig-formasies wat noue ondersteuning aan bomwerpers verskaf het.	59
9.	Bydrae van die Suid-Afrikaanse Lugmag tot operasie "Crusader".	66
10.	Evaluering van die lugmag se posisie tydens operasie "Crusader".	67

HOOFSTUK 3

OPMARS VAN ROMMEL NA EL ALAMEIN

1.	Faktore wat daartoe aanleiding gegee het dat die Britse Agtste Leër die posisies moes prysgee wat gedurende operasie "Crusader" verower is.	73
2.	Nuwe formasies vir bomwerpers en vegvliegtuie.	77

2.1	Bomwerper-formasies oor die teiken- gebied.	79
3.	Toevoeging van verdere vegvliegtuie om bomwerpers te beskerm.	80
4.	Die Gazalaverdedigingslyn en slaan= rigting van Rommel.	86
5.	Die rol van die Suid-Afrikaanse Lug= mag tydens die Slag van Gazala en die terugval na El Alamein.	87
5.1	Die "Boston Shuttle Service".	87
6.	Nuwe vegvliegtuig-formasies soos deur No. 233 Vleuel gevolg tydens begelei= ding van bomwerpers.	93
7.	Nuwe formasies vir bomwerpers.	97
8.	Vereistes waarvolgens bomwerpers moes vlieg.	102
9.	Begeleidende vegvliegtuig-formasies.	103
9.1	Onderste en noue ondersteuning deur vegvliegtuie aan bomwerpers.	104
9.2	Middelste en boonste dekking.	107
10.	Die bydrae van die Suid-Afrikaanse Lugmag in die tydperk Januarie tot Julie 1942.	108
11.	Einde van Rommel se opmars na Egipte.	110

HOOFSTUK 4

DIE SLAG VAN EL ALAMEIN EN DIE DAAROPVOLGEN= DE NEDERLAAG VAN DIE DUITSE EN ITALIAANSE MAGTE IN NOORD-AFRIKA

1.	Die verdedigingslyn by El Alamein.	111
2.	Die kwessie van voorrade.	113

3.	Sterkte van die opponerende lugmagte tydens die Slag van El Alamein.	116
4.	Slagorde van die Suid-Afrikaanse Lugmag tydens die Slag van El Alamein.	117
5.	Bydrae van die Suid-Afrikaanse Lugmag voor die Slag van El Alamein.	118
6.	Die Slag van El Alamein en die gevolglike terugtog van die Duitse en Italiaanse magte na verdedigingslinies by Buerat.	125
7.	Verdere ontwikkeling in die samewerking tussen bomwerpers en vegvliegtuie.	132
8.	Formasies soos deur Spitfire-veg-vliegtuie gevolg tydens begeleiding van bomwerpers.	136
	SAMEVATTING.	140
	BRONNELYS.	143

INLEIDING

Nadat Duitsland op 1 September 1939 Pole binnegeval het, het Brittanje en Frankryk op 3 September 1939 teen Duitsland oorlog verklaar. Op 6 September 1939 het die Suid-Afrikaanse regering besluit om aan die kant van Brittanje tot die oorlog toe te tree.¹

Aangesien daar verwag is dat Italië Duitsland se bondgenoot in die oorlog sou word, is voorsorg getref vir die verdediging van die suidelike dele van Oos-Afrika teen moontlike Italiaanse aggressie. In Mei 1940 is verskeie Suid-Afrikaanse Lugmag-eskaders na Kenia gestuur. No. 1 Eskader het op 13 Mei na Kairo vertrek waar hulle met Gladiator Mk. I-vegvliegtuie toegerus is voordat hulle Kenia toe gegaan het. No. 11 Eskader was die volgende eskader wat na Kenia vertrek het. Hierdie eskader was met Hartbees-bomwerpers toegerus. Op 22 Mei 1940 het No. 12 Eskader met vier Ju 86-bomwerpers die Unie van Suid-Afrika verlaat op pad na Kenia.

Met die toetrede van Italië tot die Tweede Wêreldoorlog op 10 Junie 1940,² het vier Ju 86-bomwerpers van die Suid-Afrikaanse Lugmag die eerste bomaanval gedurende die Tweede Wêreldoorlog in Afrika gedoen. Hierdie aanval het op 'n Italiaanse kamp te Moyale in die suide van Ethiopië geskied.

Die Italiaanse Lugmag het sedert 1938 hulle strategie vir 'n lugoorlog op die teorie van generaal Giulio Douhet gegrond. In sy boek "Il dominio dell'aria"

-
1. C.F.J. Muller (red.): 500 Jaar Suid-Afrikaanse Geskiedenis, p. 379.
 2. Richard Collier and the Editors of Time-Life Books: The War in the Desert; Time-Life Books, p. 8.

(lugheerskappy)³ het generaal Douhet die mening gehuldig dat die lugmag gebruik moes maak van massabombaanvalle op die belangrikste strategiese punte van die vyandelike mag.

In Kenia het die Italiaanse Lugmag egter nie hulle aanvalle op generaal Douhet se taktiek geskoei nie, maar slegs geïsoleerde bomaanvalle met klein formasies bomwerpers gedoen. Terselfdertyd het die Suid-Afrikaanse Lugmag met Italiaanse vegvliegtuie te doen gekry wat ten opsigte van bewapening en werkverrigting minderwaardig in vergelyking met hulle eie vliegtuie was, veral nadat die Suid-Afrikaanse eskaders met Hurricane-vegvliegtuie toegerus is.⁴

Die rede vir hierdie swak teenstand wat die Italiaanse Lugmag gebied het, kan gevind word in die feit dat Italië teen 1940 nie vir 'n volskaalse oorlog gereed was nie. Italië het egter tot die oorlog toegetree sodat Benito Mussolini kon deel in die sukses wat Duitsland ondervind het met sy offensief teen Frankryk.⁵

Nadat die Italiaanse magte teen April 1941 in Oos-Afrika verslaan is, is verskillende eskaders van die Suid-Afrikaanse Lugmag na Egipte gestuur om die Britse Leër te help in sy stryd teen Italië en sy bondgenoot Duitsland. In hierdie teater van die Tweede Wêreldoorlog sou die Suid-Afrikaanse Lugmag te doen kry met die Duitse Lugmag, wat nie alleen beter toegerus was as hulle Italiaanse bondgenote nie, maar ook meer vasberade.

3. Ensiklopedie van die Wêreld, deel 3, p. 517.

4. V. Voss: The Story of No. 1 Squadron S.A.A.F., p. 12.

5. Edwin Packer: Italian Fiasco - The attack on Greece (Purnell's History of the Second World War), p. 257.

In Noord-Afrika sou die bomwerper, as ware instrument van lugkrag, 'n belangrike aandeel hê in die uiteindelijke oorwinning van die Geallieerde magte oor hulle Duitse en Italiaanse opponente. Die Geallieerde bomwerpermag sou ook onder begeleiding van vegvliegtuie sedert die einde van 1941 aanhoudende aanvalle op vyandelike doelwitte doen, "...suffering very slight losses although their escorts were severely mauled".⁶ In hierdie poging van die Geallieerde Lugmag sou die Suid-Afrikaanse Lugmag geen geringe rol speel nie. Tydens die Slag van El Alamein wat in Oktober 1942 'n aanvang geneem het, het die Suid-Afrikaanse Lugmag drie eskaders ligte bomwerpers voorsien, terwyl hulle ook vyf vegvliegtuigeskaders bygedra het. Drie verdere eskaders het diens gedoen as verkenningseskaders en maritieme eskaders.

Waar die ligte bomwerpers van die Geallieerde Lugmag sonder begeleiding van vegvliegtuie teen 'n goed opgeleide en bewapende Duitse Lugmag te staan gekom het, het hulle min kans op sukses gehad en is groot hoeveelhede bomwerpers deur vyandelike vegvliegtuie neergeskiet. Om hierdie lugaanvalle teen die bomwerpers die hoof te bied, moes die bomwerpers deur vegvliegtuie vergesel word.

Verskillende omstandighede, soos die beskikbaarheid van vegvliegtuie om die bomwerpers geleide te doen, die taktiek deur die vyandelike vegvliegtuie gevolg om bomwerperformasies aan te val, die beskikbaarheid van geskikte landingsgronde, die spoed van die verskillende bomwerpers teenoor dié van die vegvliegtuie, ensovoorts, sou die formasies wat deur die begeleidende vegvliegtuie en bomwerpers gedurende die oorlog in die Westelike Woestyn gevolg is, beïnvloed.

6. C. Shores and Hans Ring: *Fighters over the Desert*, p. 217.

Hierdie studie is 'n ondersoek na die taktiek en sa-
mewerking van die vegvliegtuie en bomwerpers van die
Geallieerde Lugmag met spesifieke verwysing na die
rol van die Suid-Afrikaanse Lugmag in Noord-Afrika
en hulle bydrae tot die uiteindelijke oorwinning van
die Geallieerde magte in Afrika.

